

Nastavni predmet: HRVATSKI JEZIK	PREDMETNO PODRUČJE
	Književnost i stvaralaštvo (B) / Kultura i mediji (C)
NASTAVNA TEMA	2. U RITMU RIJEČI
NASTAVNA JEDINICA	Antun Gustav Matoš, <i>Jesenje veče</i>
PREDVIĐENO TRAJANJE	2 sata
Odgojno-obrazovni ishodi na razini kurikula	SŠ HJ B.1.1. Učenik izražava svoj doživljaj i stav o književnome tekstu i stvaralački se izražava potaknut književnim tekstem. SSŠ HJ B.1.2. Učenik objašnjava osnovno književnoteorijsko pojmovlje i obilježja književno-povijesnih razdoblja te ih primjenjuje u analizi i interpretaciji poznatoga. SSŠ HJ C.1.2. Učenik opisuje povezanost književnih tekstova s drugim djelima u umjetnosti i popularnoj kulturi te s kulturnom baštinom i nasljeđem književnog teksta.
Razrada odgojno-obrazovnih ishoda	SSŠ HJ B.1.1. - Izražava svoj doživljaj književnoga teksta. - Izražava svoje mišljenje i stavove o književnome tekstu na temelju doživljaja teksta i vlastitoga čitateljskog iskustva. - Izdvaža pojedinosti iz teksta koje su ga se dojmile i potaknule na razmišljanje. SSŠ HJ B.1.2. - Razlikuje književne rodove, vrste i poetiku književnopovijesnih razdoblja analizirajući i interpretirajući poznate književne tekstove. - Potkrepljuje primjerima svoje mišljenje i stavove o književnome tekstu. SSŠ HJ C.1.2. - Opisuje intermedijalnu vezu poznatoga književnog teksta s drugim djelima u umjetnosti i popularnoj kulturi. - Opisuje povezanost autora i tekstova iz različitih književnopovijesnih razdoblja s kulturnom baštinom i nasljeđem.
Aktivnosti učenika	- sluša književni tekst - čita književni – pjesnički tekst u sebi i naglas - primjenjuje odgovarajuće strategije čitanja - izdvaja ključne podatke prema uputama u udžbeniku i nastavnikovim uputama - odgovara usmeno i pismeno na pitanja u udžbeniku - sastavlja, promatra i prema uputama analizira te uspoređuje grafičke organizatore - analizira likovna djela - prema uputama korigira i dopunjuje rješenja
Očekivanja međupredmetnih tema (MPT)	uku A.4/5.2. Primjena strategija učenja i rješavanje problema Učenik se koristi različitim strategijama učenja i samostalno ih primjenjuje u ostvarivanju ciljeva učenja i rješavanju problema u svim područjima učenja.
Nastavna sredstva, pomagala, izvori i materijali	udžbenik, str. 112. – 121.; radna bilježnica, str. 33. – 34., digitalni udžbenik; nastavni listići
TIJEK (ARTIKULACIJA) NASTAVNOGA SATI – 1. sat	
UVODNI DIO (5 minuta)	Učenici u tablicu (Prilog I.) zapisuju ugođaj, osjećaj ili raspoloženje koje u njima pobuđuju imenice <i>jesen</i> i <i>večer</i> izražavajući ih trima pridjevima i trima glagolima, čime se aktivira učeničko prethodno znanje i iskustvo i priprema ih se za recepciju pjesme <i>Jesenje veče</i>. Usto, učenici zapisuju svoja očekivanja vezana uz pjesmu naslovljenu <i>Jesenje veče</i>. Uspoređuju rješenja. Objašnjavaju usmeno što ljude privlači noćnome ugođaju. Opisuju usmeno kako noćni ugođaj utječe na njihovo unutarnje stanje. Nastavnik najavljuje nastavnu jedinicu i zapisuje autora te naslov na ploču.

SREDIŠNJI DIO (30 minuta)	Nastavnik interpretativno čita pjesmu. Učenici usmeno ili pismeno izražavaju i objašnjavaju prvi dojam o pročitanoj pjesmi te uspoređuju svoja očekivanja prije i poslije slušanja/čitavanja pjesme vođeni pitanjima u udžbeniku. Učenici ponovno čitaju pjesmu u sebi. Učenici zapisuju izraz riječi naslova. Uočavaju ponavljanje glasova u naslovu. Zaključuju što se time postiže (sklad zvučanja i značenja) te da je izraz riječi podjednako važan kao i njihov sadržaj. Podcrtavaju glasove u naslovu koji se ponavljaju. Definiraju asonancu. Vođeni pitanjima u udžbeniku uočavaju i analiziraju vanjsku kompoziciju pjesme – strofe, stihove, rimu. Nastavnik objašnjava da se takav oblik pjesme naziva sonetom. Učenici u sebi čitaju definiciju soneta Milivoja Solara (str. 115.). Usmeno u vođenome razgovoru odgovaraju na pitanja o tome koje je pravilo o pisanju soneta najzahtjevnije, a koje najvažnije. Vraćaju se popunjenoj tablici i samostalno provjeravaju je li Matoš poštovao pravila o pisanju soneta.
ZAVRŠNI DIO (10 minuta)	Nastavnik najavljuje da je vanjska kompozicija povezana s unutarnjom kompozicijom koja je ustrojena prema vlastitoj unutarnjoj logici. Učenici čitaju tekst o unutarnjoj kompoziciji (str. 115.) i u obliku grafičkoga organizatora prikazuju istaknute pojmove u tekstu.
TIJEK (ARTIKULACIJA) NASTAVNOGA SATA – 2. sat	
UVODNI DIO (5 minuta)	Učenici uspoređuju i komentiraju grafičke organizatore koje su izradili na kraju prethodnoga nastavnog sata.
SREDIŠNJI DIO (30 minuta)	Vođeni pitanjima u udžbeniku, učenici analiziraju povezivanje motiva u pjesničke slike strofu po strofu otkrivajući njihova moguća značenja. Analiziraju upotrijebljene stilske figure i što se njima ostvaruje. Otkrivaju/ponavljaju stilske figure s pomoću objašnjenja na rubnicama udžbenika. Povezuju unutarnju i vanjsku kompoziciju pjesme. Uočavaju obrat u tercinama u odnosu na katrene.
ZAVRŠNI DIO (10 minuta)	Ponovno čitaju pjesmu, naglas. Usmeno uspoređuju i objašnjavaju početni dojam i dojam nakon interpretacije pjesme u cjelini. Rješavaju nastavni listić (Prilog II.). Zadatak za samostalan rad kod kuće – jedan od zadataka s nastavnih listića prema procjeni nastavnika. Nastavnik predlaže da učenici nauče pjesmu kazivati napamet. (neobvezatno)
POSEBNI OBLICI PRILAGODBE	
visokomotivirani učenici	Proučavaju sonetnu križaljku u radnoj bilježnici (str. 33.) ili na: https://blog.dnevnik.hr/nediljkonedic/2018/03/1632133436/remekdjela-hrvatskoga-zagonetstva-3-sonetna-krizaljka.html#gallery[1521674965]/0/ Čitaju tekst <i>Majstori soneta</i> na 33. str. <i>radne bilježnice</i> i rješavaju zadatke na str. 34. Mogu izabrati više zadataka (npr. interpretaciju pjesme popularne kulture).
učenici s teškoćama	U svim fazama nastavnoga sata učenici s teškoćama rješavaju zadatke uz nastavnikovu pomoć i prema modelu i primjerima. Popunjavaju nastavni listić (Prilog III.)
inojezični učenici	Čitaju pjesmu naglas uz nastavnikovu pomoć i pomoć drugih učenika. Zapisuju u bilježnicu nepoznate riječi. Otkrivaju s pomoću rječnika na https://rjecnik.hr/ značenja tih riječi. Uklapaju za domaću zadaću te riječi u nove rečenice.

VREDNOVANJE ISHODA	
vrednovanje za učenje	• provjera učenikova razumijevanja i napredovanja na temelju popunjavanja grafičkih organizatora tijekom rada na satu • analiza rješenja zadataka na nastavnim listićima za samostalan rad (<i>Prilog I., Prilog II.</i>)
vrednovanje kao učenje	• vođenje individualnih savjetodavnih i refleksivnih razgovora s učenicima, posebno s učenicima s teškoćama • usporedba samostalnih rješenja u pojedinim dijelovima sata
vrednovanje naučenoga	Nije predviđeno.
DODATNI DIGITALNI SADRŽAJI	
• zvučni zapis pjesme <i>Jesenje veče</i> • kviz s pitanjima za analizu i interpretaciju pjesme Lj. Wiesnera <i>Blago veče</i> • Blagoje Bersa, <i>Tri pejzaža</i> (poveznica) • Sara Renar, <i>Jesen</i> (poveznica)	

PLAN PLOČE

Antun Gustav Matoš, *Jesenje veče*

– J e s e n j e v e č e → asonanca

ponavljanje glasa *e* → ostvarivanje sklada (milozvuchnosti) zvučanja i značenja; ostvarivanje ritma, naglašavanje značenja i postizanje ugođaja jesenje monotonije

Vanjska kompozicija:

– 4 strofe

	vrste stihova	vrste strofa	rima	oblik pjesme
1. strofa: olovni i teški snovi, tamne gorske strane, monotone sjene, žuta rijeka, gole grane	4 stiha jedanaesterci	dva katrena	a b a b	PETRARCIN/TALIJANSKI SONET – rima iz katrena nikada se ne prenosi u tercine – u tercinama se donosi poanta ili izražava suprotnost u odnosu na katrene
2. strofa: mokre njive, magle, kućice, toranj, sunce u ranama, mrke vrbe, crne vrane	4 stiha jedanaesterci		a b a b	
3. strofa: prvi suton, ceste, daljine slijepe ljudskih nemira	3 stiha jedanaesterci	dvije tercine	c c d	
4. strofa: gordi jablan, suho lišće, život, gluhi mrak, samac, svemir	3 stiha jedanaesterci		e e d	

– unutarnja kompozicija:

motivi → tema → pjesničke slike → stilske figure → zašto? → s kojom namjerom? → uloga u značenju pjesme u cjelini

– jablan = čovjek → alegorija

– **poanta** (4. strofa): Motiv gordoga jablana, kao alegorija čovjeka, suprotstavljen je motivima iz prethodnih strofa. On se suprotstavlja sveopćemu mrtvilu, odolijeva smrti pred kojom „šapće o životu“, a patetiku protesta do vrhunca dovodi prizor izražen posljednjim stihom: „Kao da je samac usred svemira.“

PRILOZI

Prilog I. Nastavni listić uz motivaciju

imenice	ugodaj izražen:	
	trima pridjevima	trima glagolima
<i>jesen</i>		
<i>večer</i>		

Što očekuješ, o čemu će pjevati pjesma naslova *Jesenje veče*, kakvo će raspoloženje u njoj prevladavati i kakvu će poruku/poruke prenositi?

Prilog II. Nastavni listić za kraj nastavnoga sata / samostalan rad kod kuće

Likovna umjetnost – pjesništvo

Analiziraj fotografije umjetničkih djela koja prate interpretaciju pjesme *Jesenje veče* Antuna Gustava Matoša. Zapiši imena umjetnika i naslove slika. Istraži osnovne podatke o umjetnicima. Analiziraj s pomoću nekoliko rečenica jednu sliku koja po tvojemu mišljenju najbolje prati doživljaj pjesme *Jesenje veče* prema sljedećim smjernicama:

- Kakav ugodaj slika pobuđuje u tebi?
- Koje likovne motive/pojedinosti primjećuješ na slici?
- Što slika prikazuje?
- Koje boje prevladavaju na njoj?
- Koja je likovna tehnika upotrijebljena?
- Zašto po tvojemu mišljenju upravo izabrano umjetničko djelo najbolje prati doživljaj pjesme *Jesenje veče*?

Prilog III. Nastavni listić za učenike s teškoćama

Pročitaj još jednom pjesmu *Jesenje veče* i pokušaj, prema navedenome primjeru, objasniti kako bi naslikao/naslikala pejzaž ostvaren pjesničkim slikama u pjesmi.

Primjer:

1. strofa: Naslikao/naslikala bih sive tamne oblake iznad gora, sjene u žutoj rijeci i ogoljele grane uz nju.

Dalje nastavi sam/sama.

2. strofa:

3. strofa:

4. strofa:

Bilješke o realizaciji nastavnoga sata
